

душевни прояви, следъ дълго съществуване и усъвършенстване, достигатъ пакъ състоянието на инстинкта: нѣкакъ се механизиратъ, ставатъ спонтани, започватъ да засъгатъ по основно душата, започватъ да се предаватъ наследствено.

§ 2. Чувства.

Макаръ че инстинктътъ сѫ съществени двигателни въ живота ни, не можемъ по никакъвъ начинъ да отминемъ безкрайния свѣтъ на човѣшките чувства. Ако, въ културното човѣчество, инстинктътъ често сѫ притѣпени, маскирани, потиснати, за да се наложатъ съ своята бурна сила само въ дадени моменти, чувствата сѫ винаги на лице, съпровождатъ всѣко човѣшко действие, сѫ вѣченъ потикъ, свѣтъ трептящъ съ своитѣ свѣти и тѣмни краски. Спенсеръ и други смятатъ, че само чувствата движатъ свѣта и съ това много е наклонна размисъльта да се съгласи. Но пъкъ и противната школа — че *идеите* движатъ свѣта — е тѣй убедителна! Истината навѣро е изразена и отъ дветѣ, тѣй като всѣко чувствоено състояние има тенденция да се изясни интелектуално, и обратно — всѣко идейно съдѣржание носи въ себе си и опредѣленъ чувственъ тонъ.

Много и безкрайно разнообразни сѫ човѣшките чувства, безграничънъ миръ, както е и безгранична душата, която го обема. Все пакъ ясно се очертаватъ известно число общеизвестни и неизбѣжни за никого чувства. Да споменемъ най важнитѣ.

Радостъ и скрѣбъ. — Универсални чувства, познати дори на животните. Можемъ да пред-